

ΓΕΩΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ ΓΕΩΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

Οι αρχαίοι Έλληνες αλλά και άλλοι λαοί την εποχή που δεν είχαν αναπτυχθεί ακόμη οι επιστήμες, προσπάθησαν να ερμηνεύσουν τις διάφορες αλλαγές που παρατηρούσαν στο περιβάλλον, (γεωλογικές, κλιματολογικές κ.λ.π.) πλάθοντας μύθους που τις εξηγούσαν.

Οι Αρχαίοι Έλληνες δημιούργησαν πολλούς μύθους που αφορούσαν τις έντονες περιβαλλοντικές αλλαγές που γίνονταν στον Ελλαδικό χώρο, μια περιοχή με έντονη σεισμική και ηφαιστειακή δραστηριότητα την εποχή εκείνη αλλά και σήμερα.

Στην κεντρική Ελλάδα είχαμε στην προϊστορική εποχή μεγάλες γεωλογικές μεταβολές (έντονη ηφαιστειότητα, σεισμικότητα, αλλαγή των ακτογραμμών κ.λ.π.). Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκαν πολλοί μύθοι στην περιοχή μας. Είναι γνωστοί :Η τιτανομαχία,, ο μύθος του Δευκαλίωνα και της Πύρας, η γέννηση του Έλληνα., ο θάνατος του Ηρακλή.....

Στόχος μας.....

- Να γνωρίσουν οι μαθητές το σημερινό φυσικό περιβάλλον, να εξηγήσουν τις μεταβολές που έχουν συμβεί και να αντιληφθούν ότι η επιφάνεια της γης μεταβάλλεται συνεχώς και θα συνεχίζει να μεταβάλλεται
- Να διαπιστώσουν την ανθρώπινη παρέμβαση σε αυτές τις αλλαγές (θετικές ή αρνητική)
- Να γνωρίσουν τους μύθους, θρύλους κ.λ.π. και να κατανοήσουν τα φαινόμενα που προσπάθησαν να εξηγήσουν οι μύθοι αυτοί, σε μια εποχή που δεν είχαν αναπτυχθεί οι Φυσικές Επιστήμες.
- Να κατανοήσουν έννοιες, χρήση οργάνων, χαρτών κ.λ.π.
- Να δημιουργήσουν στην περιοχή τους, ένα τουλάχιστον γεωπεριβαλλοντικό-γεωμυθολογικό μονοπάτι.
- Να δημιουργήσουμε μονοπάτια σε όλη την Ελλάδα

Τι είναι ο μύθος;

Είναι ο Μύθος γέννημα της φαντασίας του ανθρώπου ή είναι η προσπάθειά του για ερμηνεία του φυσικού του περιβάλλοντος, το οποίο είναι καθοριστικός παράγοντας για την επιβίωση του;

Η Ελληνική Μυθολογία είναι η παλαιότερη ιστορία των κατοίκων που έζησαν στον τόπο που αργότερα ονομάστηκε Ελλάδα. Ένα μεγάλο τμήμα της Ελληνικής Μυθολογίας ταυτίζεται με την φυσικογεωλογική εξέλιξη του Ελλαδικού χώρου.

Ο Ησίοδος στην Θεογονία και ο Όμηρος στην Ιλιάδα και την Οδύσσεια συγκέντρωσαν αρκετούς από τους μύθους των προγόνων τους. Ήταν αυτά που έγραφαν παραμυθίες (ψέματα):

Η ανακάλυψη της Τροίας, των πολύχρυσων Μυκηνών, της Πύλου, της Κνωσού, της Φαιστού και του Ακρωτηρίου της Θήρας, αποτέλεσαν την έμπρακτη απόδειξη ότι μύθος ήταν ο λόγος, δηλαδή η προφορική διήγηση που μεταφερόταν από γενιά σε γενιά..

Το περιβάλλον γνωρίζουμε ότι δεν παραμένει στατικό, ήταν είναι και θα είναι συνυφασμένο με την έννοια **αλλαγή**. Αυτές οι περιβαλλοντικές αλλαγές (γεωγραφικές, γεωλογικές, κλιματολογικές) οδήγησαν τον "Homo sapiens" στη δημιουργία μύθων, για την ερμηνεία των φαινομένων που τις προκαλούσαν. Παρόμοιοι μύθοι υπάρχουν σε πολλούς λαούς.

Σήμερα οι επιστήμες έρχονται να ερμηνεύσουν τις αλλαγές και τις μεταβολές που έμμεσα ή άμεσα περιγράφονται στην μυθολογία. Χρησιμοποιώντας νέες τεχνολογίες (ραδιοχρονολόγηση, εξέταση κόκκων γύρεως στα ιζήματα, ισότοπα οξυγόνου κλπ) επιβεβαιώνεται η αλήθεια των μυθολογικών περιγραφών και οι αλλαγές του περιβάλλοντος που περιγράφονται στους μύθους.

Δεν έχει λοιπόν σχέση η λέξη μύθος που σημαίνει λόγος, με τις λέξεις παράμυθος και παραμύθι που σημαίνουν αποκλειστικά και μόνο φανταστικές διηγήσεις.

Τι είναι Γεωμυθολογία;

Η Γεωμυθολογία συνδέει την φυσικογεωγραφική εξέλιξη μιας περιοχής με τη μυθολογία που αναφέρεται σ' αυτήν.

Η Γεωμυθολογία ασχολείται:

- Με τη περιβαλλοντική ερμηνεία της Μυθολογίας,
- Με τη σχέση της Μυθολογίας και Γεωλογίας
- Με το φυσικό περιβάλλον και τις κλιματικές συνθήκες που επικρατούσαν κατά την μυθολογική περίοδο.

A. Γεωλογικές συνθήκες

Στις γεωλογικές συνθήκες μιας περιοχής ανήκουν όλες αυτές οι φυσικές διεργασίες που έχουν σχέση με σεισμούς, με ρήγματα, με ηφαίστεια κ.λ.π.

Η γεωλογική ιστορία του Ελλαδικού χώρου είναι πολύ παλιά(εκατοντάδες εκατομμύρια χρόνια πριν)) και συνδέεται κυρίως με τον σχηματισμό και την εξέλιξη του Παλαιοωκεανού της Τηθύος

Το **Ελληνικό Τόξο** που είναι σεισμικά και τεκτονικά ενεργό, αποτελείται από το **Νησιωτικό** και το **Ηφαιστειακό Τόξο**, ενώ μεταξύ αυτών των δύο αναπτύσσεται μία θαλάσσια περιοχή που λέγεται **οπισθοτάφρος**. Το **Κρητικό Πέλαγος** αντιστοιχεί στην οπισθοτάφρο.

Ο ευρύτερος χώρος του Μαλλιακού έχει αναπτυχθεί πάνω στο **ηφαιστειακό τόξο**. Οι **Λιχάδες νήσοι** (ηφαιστειακά νησιά στο Μαλιακό,) αποτελούν την πιο εντυπωσιακή ηφαιστειακή εκδήλωση, που συνδέεται άμεσα με την Ελληνική Μυθολογία.

Άλλα γεωλογικά στοιχεία που συνδέονται με την ηφαιστειακή δράση, είναι η πληθώρα των θερμομεταλλικών πηγών που υπάρχουν στην περιοχή (Θερμοπύλες, Καμένα Βούρλα, Αιδηψός, Υπάτη κλπ.).

B. Φυσικογεωγραφικές συνθήκες

Εδώ εντάσσονται το **κλίμα**, το **έδαφος**, το **ανάγλυφο της επιφάνειας της Γης**

Γιατί όμως είναι τόσο ενδιαφέρουσα και απαραίτητη η γνώση των φυσικογεωλογικών συνθηκών και των μεταβολών τους κατά τα τελευταία 18.000 – 20.000 χρόνια;

➤ **Γιατί οι γηγενείς αρχαίοι και πολύ παλαιοί πολιτισμοί** συνδέονται άμεσα με το φυσικογεωλογικό περιβάλλον. Μέχρι και τη Νεολιθική Εποχή ακόμα και την Εποχή των Μετάλλων (μέχρι 3200 π.Χ. περίπου) ο άνθρωπος εξαρτάται άμεσα από το περιβάλλον. Σε παλαιότερες μάλιστα εποχές, όταν ο άνθρωπος ήταν ακόμα τροφοσυλλέκτης και κυνηγός, η εξάρτησή του από το φυσικό περιβάλλον ήταν ακόμα μεγαλύτερη.

➤ Γιατί τα αρχαιολογικά συμπεράσματα, τόσο του ιστορικού, όσο και του προϊστορικού πολιτισμού, δεν μπορεί να είναι επιστημονικά ορθά, αν είναι αποκομμένα από το φυσικογεωλογικό γίνεσθαι της κάθε εποχής.

➤ Γιατί ολόκληρη η Ελληνική Μυθολογία και ιδιαίτερα οι πρώτες περίοδοι της Θεογονίας, συνδέονται με την εξέλιξη και τις μεταβολές των φυσικογεωλογικών συνθηκών του Αιγαίου και του Περαιαιακού χώρου.

➤ Γιατί το φυσικογεωλογικό περιβάλλον είναι αυτό που έδωσε το έναυσμα για να δημιουργηθεί ο Αρχαιοελληνικός Πολιτισμός.

Το παράκτιο τοπίο έχει αλλάξει κατά τα τελευταία 2,5 εκ. χρόνια ενώ στο εσωτερικό της χώρας οι μεταβολές είναι πολύ μικρότερες, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία 100.000 χρόνια.

➤ Το σημερινό **παράκτιο** Αττικοκυκλαδικό τοπίο, **δεν έχει καμία απολύτως ομοιότητα** με το παλαιότερο και συγκεκριμένα με εκείνο των τελευταίων 20.000 ετών.

➤ Η μορφή των παλαιότερων ακτογραμμών δεν έχει καμία απολύτως ομοιότητα με τη σημερινή.

Τα περισσότερα νησιά των κεντρικών Κυκλάδων την εποχή των παγετώνων ήταν ενωμένα και αποτελούσαν μεγαλύτερα νησιά.

➤ Ο **Κορινθιακός Κόλπος** ήταν λίμνη και ο σημερινός Πατραϊκός ήταν ξηρά

➤ Ο **Σαρωνικός Κόλπος** την εποχή εκείνη δεν είχε ακόμα σχηματιστεί. Στη θέση του υπήρχε ξηρά που ένωνε την Αττική με την Πελοπόννησο, ενώ προς την πλευρά της Τροιζηνίας είχε αναπτυχθεί μια λίμνη (**παλαιολίμνη Τροιζηνίας**) όπως λίμνη ήταν και ο σημερινός Κόλπος της Ελευσίνας (**Κυχρεία λίμνη**).

➤ Την ίδια εποχή δεν είχε διαμορφωθεί ο **Ευβοϊκός Κόλπος**, αφού τόσο ο βόρειος όσο και ο νότιος, αλλά και ο **Μαλλιακός** όπως και ο **Παγασητικός** ήσαν ξηρά.

Η περίοδος των κατακλυσμών συνδέεται άμεσα με την αύξηση της Θερμοκρασίας στην περίοδο του **Ολοκαίνου**

(πριν 12.000 χρόνια). Την περίοδο αυτή αναφέρονται κατακλυσμοί στις μυθολογίες όλων των αρχαίων λαών.

Ο **Κατακλυσμός του Δάρδανου**, που σύμφωνα με τον Διόδωρο Σικελιώτη θεωρείται ο αρχαιότερος, έχει συμβεί κάπου μεταξύ 14.000 και 12.000 χρόνια πριν από σήμερα, στην περιοχή μεταξύ της Μαύρης Θάλασσας και του Αιγαίου.

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΔΕΥΚΑΛΙΩΝΑ, Αναφέρει ότι, κάποτε οι άνθρωποι είχαν γίνει τόσο κακοί, που ο Δίας αποφάσισε να τους εξαφανίσει με κατακλυσμό. Τότε ο Προμηθέας συμβούλεψε το γιο του, τον Δευκαλίωνα, να κατασκευάσει μια κιβωτό για να σωθεί.

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΓΙΛΓΑΜΕΣ

Κάποτε οι Θεοί βαρέθηκαν τους ανθρώπους. Οι φωνές τους που ανέβαιναν από τη Χώρα στον ουρανό τους ενοχλούσαν και περισσότερο απ' όλους ο Ενλίλ που ορκίστηκε να καταστρέψει τον κόσμο με ένα κατακλυσμό. Άρχοντας των κατακλυσμών όμως είναι ο σοφός Ένκι που φρόντισε να μη γίνει ολοκληρωτική καταστροφή. Ο Ένκι είπε στον ενάρτεο και ευσεβή Ζιουσούντρα που βασίλευε στην πόλη Σουρουπάκ, να ναυπηγήσει ένα πλοίο και να σώσει τη ζωή του. Τον συμβούλεψε να κρύψει στο πλοίο όλα των ζωντανά.

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΩΕ αναφέρει ότι, όταν ο Κύριος είδε πως είχε αυξηθεί η κακία των ανθρώπων στη γη είπε:Θα εξαφανίσω από την επιφάνεια της γης τους ανθρώπους και όλα τα κτήνη, τα ερπετά και τα πτηνά του ουρανού. Τότε ο Θεός είπε στον ευσεβή Νώε:Για μένα έφτασε το τέλος των ανθρώπων. Εσύ όμως κάνε μια κιβωτό. Θα μπεις στην κιβωτό μαζί με τη γυναίκα, τους γιους και τις γυναίκες τους.

Ο Δευκαλίωνας και η Πύρα, συνδέονται με τον μεγάλο κατακλυσμό αλλά και με την γύρω ορεινή περιοχή, αφού το πλεούμενο που χρησιμοποίησαν σταμάτησε σε κάποιο ορεινό σημείο της ευρύτερης περιοχής (Ώθη ή Παρνασσό)

Ο μύθος λέει ότι μετά τον κατακλυσμό, ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα ζήτησαν από τον Δία, ανθρώπους και σύμφωνα με τις οδηγίες του, σκέπασαν τα πρόσωπα τους και καθώς προχωρούσαν, έριχναν λιθάρια πίσω τους χωρίς να κοιτάζουν. Όπου έπεφταν τα λιθάρια του Δευκαλίωνα η γη έβγαζε άντρες. Όπου έπεφταν οι πέτρες της Πύρρας, γυναίκες.

(Λάας-λιθάρια-λατομείο-λαός)

ΓΙΑΤΙ ΛΕΓΟΜΑΣΤΕ ΕΛΛΗΝΕΣ

Ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα απόκτησαν και δικά τους παιδιά: Τον Έλληνα, τον Αμφικτύονα, την Πρωτογένεια, τη Μελάνθεια, την Θυία και την Πανδώρα.

Ο Έλληνας λέγεται ότι ίδρυσε μια πόλη που την ονόμασε Ελλάδα και που ακόμα δεν έχει εντοπιστεί η ακριβής της θέση, αλλά τοποθετείται κάπου στο οροπέδιο του Δομοκού (μεταξύ Φυλιαδόνας και Μελιταίας)

- Οι Θεοί των Ελλήνων πρέπει να πλάστηκαν πριν από 20.000 χρόνια μέχρι το 6.000 π.α.σ. και είναι γέννημα - θρέμμα της Φύσης.
- Μετά το Χάος είναι η Γαία, που είναι γεννήτορας όλων των μεταγενέστερων Θεών.
- Από το 6.000 π.α.σ. (4.000 π.Χ.) υπάρχουν μόνον ήρωες.
- Οι ήρωες τελειώνουν μετά τον Τρωικό πόλεμο.
- Οι τελευταίοι ήρωες είναι ο Ηρακλής, ο Θησέας, ο Αχιλλέας.

ΜΥΘΟΙ

ΓΙΓΑΝΤΟΜΑΧΙΑ - Τιτανομαχία

Όταν γεννήθηκε ο Δίας τα παιδιά του Κρόνου τάχθηκαν στο πλευρό του. Στον πόλεμο πήραν μέρος όλοι οι Θεοί, παλιοί και νέοι. Με τον Κρόνο παρατάχθηκαν οι Τιτάνες.

Ο πόλεμος κράτησε δέκα χρόνια χωρίς να νικήσει κανείς. Η γη έδωσε χρησμό στο Δία πως θα νικούσε αν απελευθέρωνε, τους Κύκλωπες και τους Εκατόγχειρους.

Γρήγορα όλοι μαζί, παλιοί και νέοι σύμμαχοι, ξαναμπήκαν στη μάχη με νέα ορμή. Μεγάλο κακό ακολούθησε. Ο Δίας άστραφτε και βροντούσε, η γη καιγόταν, τα νερά του Ωκεανού έβραζαν. Τελικά, αυτοί που έκριναν την έκβαση του πολέμου ήταν οι τρεις Εκατόγχειρες.

Αφού σήκωσαν με τα τριακόσια χέρια τους τριακόσιους τεράστιους βράχους, τους πέταξαν πάνω στους Τιτάνες και τους καταπλάκωσαν. Οι νικημένοι δέθηκαν και ρίχτηκαν στα Τάρταρα. Εννιά μέρες και εννιά νύχτες λένε ότι κάνει ένα χάλκινο αμόνι να φτάσει από την επιφάνεια της γης στα Τάρταρα. Τόσο έκαναν και οι Τιτάνες για να φτάσουν στον τόπο της φυλακής τους. Εκεί στέκουν, σταλμένοι από τον Δία, οι Εκατόγχειρες, πιστοί και αιώνιοι φρουροί, για να μην μπορέσουν ποτέ πια οι Τιτάνες να ξαναδούν το φως του ήλιου.

Ο Άτλας

Ο Άτλας, γιος του Τιτάνα Ιαπετού και της Ωκεανίδας Κλυμένης, προκάλεσε την οργή του Δία, είτε γιατί κατά τη διάρκεια της Τιτανομαχίας υποστήριζε τους Τιτάνες, είτε γιατί αυτός και τα αδέρφια του, ο Μενότιος, ο Προμηθέας και ο Επιμηθέας, περιφρονούσαν το νέο αρχηγό των θεών.

Έτσι καταδικάστηκε να στηρίζει αιώνια στους ώμους του τον ουρανό ή τον ουρανό και τη γη μαζί. Από τα παιδιά του ξεχωρίζουν οι Πλειάδες, επτά πανέμορφες κοπέλες, που μεταμορφώθηκαν σε αστέρια (ο αστερισμός της Πούλιας) γιατί δεν άντεχαν να βλέπουν τον πατέρα τους τιμωρημένο. Ένας άλλος μύθος αναφέρει ότι ο Άτλας ήταν πρωτότοκος γιος του Ποσειδώνα. Ο πατέρας του τον όρισε βασιλιά σε ένα μυθικό νησί, πέρα από τον Ωκεανό, που πήρε το όνομά του: Ατλαντίδα.

Γίγαντες

Οι Γίγαντες γεννήθηκαν από τη Γη. Η επίθεση των Γιγάντων ήταν αιφνιδιαστική. Βροχή από βράχους και φλεγόμενα δέντρα έπληξαν τον Όλυμπο. Οι θεοί πολέμησαν και η γη για να βοηθήσει τους Γίγαντες έψαχνε για ένα βοτάνι, που θα τους έσωζε. Ο Δίας, όμως, απαγόρευσε στον Ήλιο, τη Σελήνη και την Αυγή να φανούν, προτού ο ίδιος, προστατευμένος από το σκοτάδι, ανακαλύψει το βοτάνι και το εξαφανίσει. Μόλις ο Δίας πέτυχε το σκοπό του, οι θεοί άρχισαν να καταδιώκουν τους Γίγαντες.

Πρώτος απ' όλους ο Ηρακλής σκότωσε τον Αλκυονέα, τον αρχηγό των Γιγάντων. Τον Εγκέλαδο, αφού τον κυνήγησε η Αθηνά πάνω από τη Μεσόγειο, τον καταπλάκωσε, πετώντας πάνω του ολόκληρη τη Σικελία. Ο Ποσειδώνας έκοψε με την τριαινά του ένα κομμάτι από την Κω και μ' αυτό πλάκωσε τον Πολυβώτη. Έτσι, σχηματίστηκε το νησί Νίσυρος, κάτω από το οποίο είναι θαμμένος ο Γίγαντας. Τον φοβερό Εφιάλτη πάλι πέτυχαν με τα βέλη τους ο Απόλλωνας και ο Ηρακλής. Τους περισσότερους, βέβαια, εξόντωσαν ο Δίας με τους κεραυνούς του και ο Ηρακλής με

το φονικό τόξο του. Σύντομα, από τους εκατό περίπου Γίγαντες, δεν είχε απομείνει ούτε ένας.

Ποια είναι η σχέση των μύθων με τα φαινόμενα;

➤ Ο μύθος της Γιγαντομαχίας αναφέρεται σε έντονα φυσικά φαινόμενα, όπως θύελλες και τυφώνες, ξηρασίες και πυρκαγιές, σεισμούς και καταποντισμούς. Η ηφαιστειακή δραστηριότητα στον Βεζούβιο, την Αίτνα ή τη Νίσυρο, αποδιδόταν στην οργή των Γιγάντων, που βρίσκονταν θαμμένοι στα σπλάχνα της γης. Ακόμη και τα απολιθώματα από μεγαθήρια, που ανακάλυπταν οι αρχαίοι, πίστευαν ότι ήταν τα κόκαλα των Γιγάντων.

➤ Στο μύθο του Τυφώνα, με τη φυγή των θεών στην Αίγυπτο, έχουν αποτυπωθεί μνήμες για βιαστικές μετακινήσεις ελλαδικών πληθυσμών προς την Αφρική, που πιθανόν πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια ασυνήθιστης ηφαιστειακής δραστηριότητας, όπως η τρομακτική έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας, γύρω στο 1450 π.Χ.

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΥΠΗΡΞΕ:

ΤΙ ΗΤΑΝ ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ;

Ηρακλής και άθλοι (υδραυλικοί)

- ❖ Λερναία Ύδρα
- ❖ Στυμφαλίδες Όρνιθες
- ❖ Κόπρος Αυγεία
- ❖ Καταστροφές έργων των Μινύων στην Κωπαΐδα.
- ❖ Πάλη με τον Ποταμό Αχελώο.....

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΛΕΡΝΑΙΑΣ ΥΔΡΑΣ

Ο άθλος ήταν ένας μηχανικός άθλος για την εποχή εκείνη.
Ο Ηρακλής κατάφερε να κλείσει την κεντρική πηγή της Λέρνης.

Η ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗ ΣΤΟ ΘΕΟ ΑΧΕΛΩΟ.

Ο Αχελώος ήταν γιος του Ωκεανού και της Τυθός και ήταν ερωτευμένος με τη Δηϊάνειρα, κόρη του Οινέα βασιλιά της Καλυδώνας.
Είχε φιδίσιο κορμί (ποτάμι) και άλλαζε μορφή (ταύρος - δράκος κλπ.).
Ο Ηρακλής διεκδίκησε την Δηϊάνειρα και στη πάλη του με τον Αχελώο, του απέκοψε ένα κέρατο (δηλ. έκανε διευθέτηση της κοίτης του ποταμού).

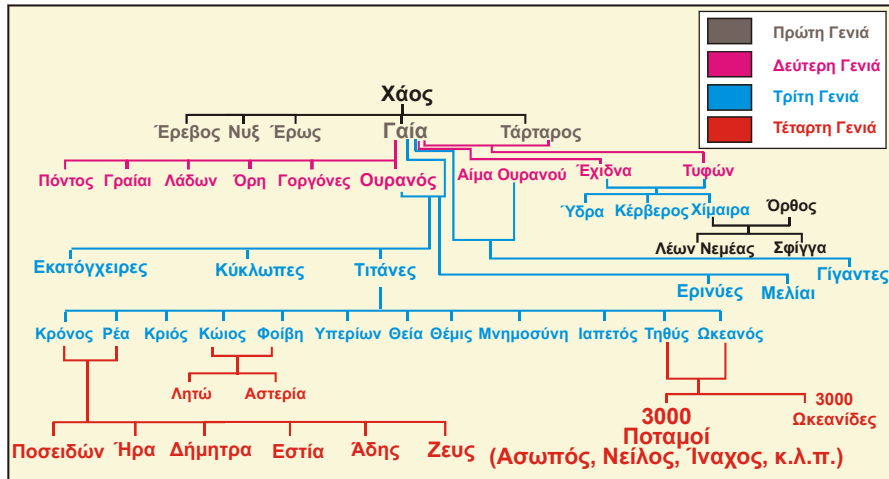
Ο Ηρακλής οργάνωσε τους πρώτους Ολυμπιακούς αγώνες, που τους αφιέρωσε στον Δία.

Η ετυμολογία του ονόματος του Ηρακλή

Σύμφωνα με μια εκδοχή, ο ήρωας, που αρχικά λεγόταν Αλκείδης, πήρε το όνομα Ηρακλής επειδή, με αφορμή την Ήρα, που ο φθόνος της τον έσπρωχνε σε όλο και νέα κατορθώματα, απέκτησε κλέος (=φήμη). Η ετυμολογία αυτή γίνεται σήμερα δεκτή, δεδομένου ότι ο Ηρακλής ανήκει στον κύκλο των προσώπων που σχετίζονται με την Ήρα. Μια άλλη εκδοχή είναι ότι, το όνομά αυτό του το έδωσε η Πυθία, η ιέρεια του μαντείου του Απόλλωνα, όταν κάποτε πήγε να της ζητήσει χρησμό. Ο λόγος που η Πυθία τον ονόμασε Ηρακλή ήταν ότι θα αποκτούσε κλέος άφθιτον (=ατέλειωτη δόξα), με το να παρέχει ήρα (=ωφέλεια) στους ανθρώπους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

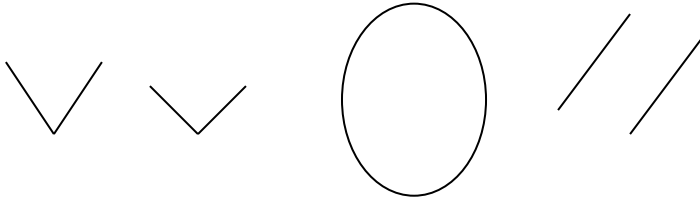

Στο πίνακα φαίνονται οι 4 γενιές Θεοτήτων στην Αρχαία Ελλάδα

Η τελευταία γενιά είναι οι ποταμοί. Γιατί νομίζετε οι αρχαίοι θεωρούσαν τους ποταμούς Θεούς ενώ οι λίμνες ήταν απλά νύμφες;

2^η Δραστηριότητα

Βάλε στο κύκλο 2 ν και 2 γραμμές και σχημάτισε μια ανθρώπινη μορφή.

Πριν εννιά χιλιάδες χρόνια ένας μακρινός προγονός μας που ζούσε στη Θεσσαλία, βρήκε ένα βότσαλο διαστάσεων τέσσερα επί τρία εκατοστά και χαράζοντας πάνω του 2 γραμμές και δύο ν, σχημάτισε πάνω σε αυτό τη μορφή μιας καθιστής γυναίκας (Το βότσαλο αυτό μπορούμε να το θαυμάσουμε σήμερα στο μουσείο του Βόλου).

3^η Δραστηριότητα

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- 1) Κάντε μία επίσκεψη στη περιοχή σας, όπου υπάρχουν ερείπια από αρχαία πόλη, ή τείχος κ.λ.π.
Γράψτε τις εντυπώσεις σας και συγκεντρώστε πληροφορίες που αναφέρονται στην ιστορία της συγκεκριμένης περιοχής.
- 2) Κάντε μια επίσκεψη σ' ένα αρχαιολογικό μουσείο. Παρατηρείστε τα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι της νεολιθικής περιόδου. Συγκρίνετε τα με αντίστοιχα σημερινά καθημερινής χρήσης.
- 3) Συγκεντρώστε πετρώματα που θα χρησιμοποιούσατε για να εξυπηρετήσετε καθημερινές σας ανάγκες (π.χ. σκληρά πετρώματα για εργαλεία κοπής).
- 4) Συγκεντρώστε διάφορα φυτά, κυρίως φυτά που υπήρχαν και παλιά και αναφερθείτε σε όποια από αυτά ήταν συνδεδεμένα με θεότητες.(π.χ. σιτάρι, ελιά, αμπέλι κ.λ.π.)
- 5) Συζητείστε για το που βρίσκεται η πόλη ή το χωριό σας , αν υπήρχε κοντά κάποια παλιά πόλη και τους λόγους που χτίστηκε η πόλη σ' αυτήν τη περιοχή (π.χ. πηγές, ποτάμι, λίμνη)
- 6) Συγκεντρώστε στοιχεία για την περιοχή σας όπως γεωλογικά, μορφολογικά κ.λ.π.

4^η δραστηριότητα

➤ Ξέρετε

Κάποιο μύθο που να είναι «υπερ-τοπικός»;

- Ονόματα ποταμών, βουνών ή τόπων στην περιοχή σας υπάρχουν και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας . Γιατί να συμβαίνει αυτό;
- Θα μπορούσατε να κατασκευάσετε ένα χάρτη του τόπου σας, σε έντυπη ή σε ψηφιακή, μορφή;
- Θα μπορούσατε να κατασκευάσετε ένα χάρτη με κοινά ονόματα των περιοχών που γνωρίζετε;

5^η δραστηριότητα

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- Βρες ένα μύθο της περιοχής σου.
- Δες πως ο μύθος αυτός συνδέεται με αλλαγές κλιματικές, γεωλογικές, ή άλλες.
- Βρες τις περιβαλλοντικές μεταβολές (Γεωμορφολογικές ή κλιματικές αλλαγές) που συνέβησαν κατά το παρελθόν στην περιοχή σου.
- Ψάξε για πολιτιστικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής σου και τη σχέση τους με τις περιβαλλοντικές αλλαγές.
- Βρες στοιχεία για την κοινωνική οργάνωση στην περιοχή σου κατά την αρχαιότητα, π.χ. στην γεωργία (εξέλιξη τρόπων καλλιέργειας, καλλιεργούμενα είδη κλπ), την κατοικία, την οργάνωση πόλεων, το πολίτευμα, την Θρησκεία σε σχέση με το περιβάλλον στο οποίο αναπτύχθηκε
- Χάραξε ένα τουλάχιστον γεωπεριβαλλοντικό - γεωμυθολογικό μονοπάτι. Αποτύπωσε τα στοιχεία που το καθορίζουν (Χαρτογράφηση, φωτογράφιση, βιντεοσκόπηση, χρήση πολυμέσων για δημιουργία εικονικών μονοπατιών.
- Τοποθέτησε ενημερωτικές πινακίδες.
- Βρες τη σχέση που έχει το σήμερα και το αύριο του περιβάλλοντος, σε σχέση με το χθες. (Φυσικές περιβαλλοντικές μεταβολές, ανθρωπογενείς επιδράσεις στο περιβάλλον).

6^η δραστηριότητα **ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ**

- Ηφαίστειο στην Ιταλία - - - - - (5)
(Ο Δίας έθαψε κάτω από αυτό τον γίγαντα Τυφωέα)
- Ποταμός της Θεσσαλίας - - - - - 7
(Την κόρη του Δάφνη ερωτεύτηκε ο Απόλλων)
- Η Γαία με αυτόν γέννησε τους Τιτάνες - - - - - 7
- Πλάκες που κινούνται στο γήινο μανδύα - - - - - 8
- Την ερωτεύτηκε ο Ηρακλής - - - - - 4
- Ήταν οι νύμφες, οι δρυάδες κ.λ.π. - - - - - 11
- Ο μεγαλύτερος από τους Τιτάνες - - - - - 7
- Η στερεοποίηση του σχηματίζει τα πυριγενή πετρώματα - - - - - 5
- Η μητέρα του Δία (ανάποδα) - - - - - 3
- Μάχη ανάμεσα στους παλιούς και νέους Θεούς - - - - - 11
- Περιβάλλει τη γη - - - - - 10

Τα αρχικά γράμματα των λέξεων που θα βρείτε σχηματίζουν κάτι από το παρελθόν, που βρίσκεται μέσα στα πετρώματα.

7^η δραστηριότητα **Ακροστιχίδα**

1. Η - - 2
2. Ρ - - - - 5
3. Α - - - - - 6
4. Κ - - - - - 7
5. Λ - - - - 4
6. Η - - - - - 5
7. Σ - - - - - 5

- 1 Γυναίκα του Δία
- 2 Κρατούσε ο Ηρακλής στο χέρι του.
- 3 Στήριζε τη γη στη πλάτη του
- 4 Φύλαγε την πύλη του Άδη
- 5 Φίλος του Ηρακλή
- 6 Στο νομό αυτό καθάρισε ο Ηρακλής του στάβλους του Αυγεία
- 7 Ήταν και αυτές του Ηρακλή στο στενό του Γιβραλτάρ

8^η δραστηριότητα

Σταυρόλεξο

Τι κοινό έχουν:

1. Ο Θησέας και ο Ηρακλής
2. Η Ήρα και η Αθηνά
3. Ο Νέσσος και ο Χείρωνας
4. Ο Παρθενώνας και οι Δελφοί
5. Ο Σπερχειός και ο Ασωπός
6. Η Αίτνα και οι Λιχάδες (αντίστροφα)
7. Το λιοντάρι της Νεμέας και η Λερναία Ύδρα

ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ.....

9^η δραστηριότητα

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Να βρείτε:

- Ένα κένταυρο
- Ένα βουνό
- Μία πόλη
- Ένα φοβητσιάρη... συγγενή του Ηρακλή

Το ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ.....